

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

Senegal Pazarına Giriş

Salih Zeki ERDAL

Dakar Ticaret Müşavir Yrd.

Elektronik Sohbetler

03 Ekim 2023

GENEL BİLGİLER

RESMİ ADI	Senegal Cumhuriyeti
BAŞKENTİ	Dakar
BAĞIMSIZLIK TARİHİ	4 Nisan 1960
YÖNETİM BİÇİMİ	Yarı Başkanlık Sistemi
DEVLET BAŞKANI	Macky SALL
RESMİ DİL	Fransızca
DİN	Müslüman (%93), Hristiyan (%2), Yerel Dinler (%5)
YÜZÖLÇÜMÜ	196.712 km ²
NÜFUS	18.275.743 (2023)
YAŞ ORTALAMASI/ ORTALAMA ÖMÜR	19 / 69,2 yaş
ETNİK YAPI	Wolof (47,5%), Pular-Fulani (%19,6), Serer (%10,7), Diolas (6,3%), Mandinka (%3,8) Soninkes (%2,4), Diğer azınlıklar (%9,7)

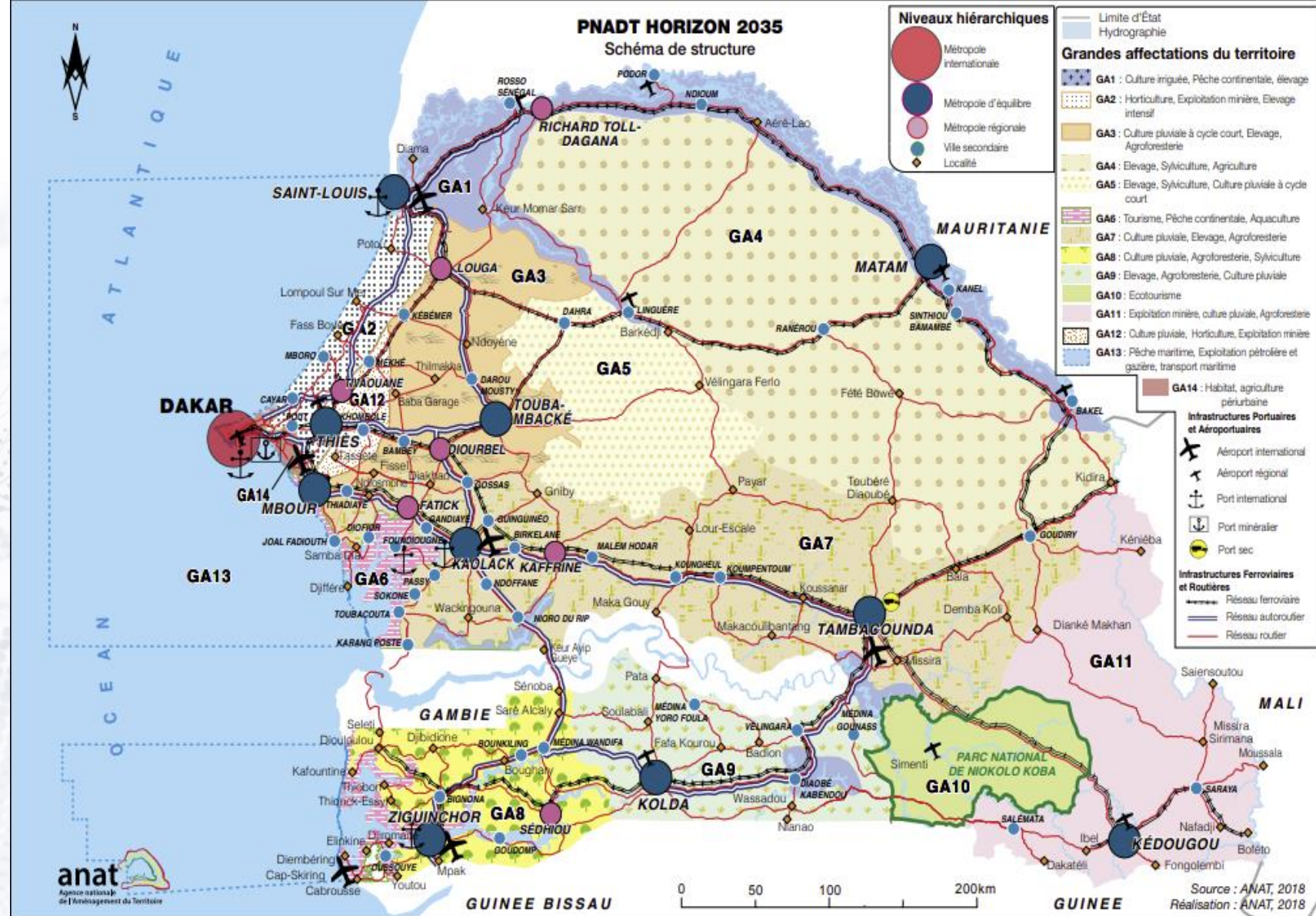

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

2035 YOL HARİTASI

- GA1:** Sulu tarım, iç su balıkçılığı, hayvancılık
- GA2:** Bahçevanlık, Madencilik, Hayvancılıkyoğun
- GA3:** Kısa döngülü yağmurla beslenen tarım, Hayvancılık, Tarımsal ormancılık
- GA4:** Hayvancılık, Ormancılık, Tarım
- GA5:** Hayvancılık, Ormancılık, Yağmurla beslenen döngüsel tarımkısa
- GA6:** Turizm, İç su balıkçılığı, Su ürünleri yetiştiriciliği
- GA7:** Yağmur suyuyla beslenen tarım, Hayvancılık, Tarımsal Ormancılık
- GA8:** Yağmurla beslenen tarım, Tarımsal ormancılık, Ormancılık
- GA9:** Hayvancılık, Tarımsal Ormancılık, Yağmurla beslenen çiftçilik
- GA10:** Ekoturizm
- GA11:** Madencilik, yağmurla beslenen tarım, Tarımsal ormancılık
- GA12:** Yağmurla beslenen tarım, Bahçevanlık, Madencilik
- GA13:** Deniz balıkçılığı, petrol çıkarımı ve gaz, deniz taşımacılığı
- GA14:** Konut, tarım, kentsel çevre

GENEL BİLGİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

Gösterge Adı	2020	2021	2022	2023 Tahmin	2024 Tahmin
GSYH Büyümesi (%)	1,3	6,1	4,7	8,3	10,6
GSYH (Milyar Dolar)	24,5	27,6	27,5	31,2	35,0
Kişi Başı GSYH (Dolar)	1.465	1.607	1.554	1.719	1.876
Mal ve Hizmet İthalatı Reel Artışı (%)	11,5	18,95	-6,2	8,9	7,6
Mal İthalatı Reel Artışı (%)	4,8	14,6	-6,9	13,5	11,3
Mal ve Hizmet İhracatı Reel Artışı (%)	-12,0	17,97	-12,35	18,6	21,8
Mal İhracatı Reel Artışı (%)	-2,9	20,2	-18,2	21,0	25,1
Bütçe Açığı / GSYH (%)	-4,4	-4,3	-3,9	-2,7	-1,8
Kamu Borç Stoku / GSYH (%)	69,2	73,2	74,97	73,1	69,9
Cari Denge / GSYH (%)	-10,9	-13,6	-16,0	-10,4	-4,6
Enflasyon Oranı (% , Yıllık Ortalama)	2,5	2,2	9,7	5,0	2,0

MAKRO EKONOMİK GÖSTERGELERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

1-) Senegal'in ekonomik büyümesi,

- Güçlü enflasyon baskıları,
- Artan küresel emtia fiyatları,
- Elverişsiz yağış rejimi
- Rusya ve Ukrayna arasındaki gelişmeler

nedeniyle 2022'de yavaşladı.

Özel yatırım ve ihracattaki düşüşün yanı sıra sanayi üretimindeki daralma etkili

2-) Enflasyon 2022'de %9,7'ye ulaştı ve Kasım 2022'de %14,1 ile rekor seviyeye ulaşarak, gelirlerinin yarısından fazlasını gıdaya harcayan düşük gelirli haneleri önemli ölçüde etkiledi.

MAKRO EKONOMİK GÖSTERGELERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

- 3-) Hükümetin Ukrayna'daki savaşın etkilerini sınırlamak için aldığı konjonktür karşıtı önlemler, 2022 yılında bütçe açığı üzerinde baskı yarattı. (Tavan fiyat belirlemeleri ve sübvansiyonlar)
- 4-) Bütçe açığını kontrol altına almak için yatırım harcamaları 2021'de GSYİH'nın %9,2'sinden 2022'de GSYİH'nın %7,5'ine 1,7 puan düşürülerek ekonominin büyüme potansiyeli azaltıldı. Orta vadede, enerji sübvansiyonlarının azaltılmasına yönelik yol haritasının uygulanması beklenmekte olup 2023 bütçesi üzerindeki vergi yükünün azalması beklenmektedir.
- 5-) Sonuç olarak, kamu borçları, şok hafifletme önlemleri ve kamu iktisadi teşebbüslerinin petrol ve gaz sektöründeki yatırımları finanse etmek için ek borçlanmaları nedeniyle artan bir oranda arttı.
- 6-) Küresel gelişmeler nedeniyle daha sıkı para politikaları, borçlanma maliyetlerindeki artış ve Hükümetin borçlanma kabiliyetinde düşüş
- 7-) Artan ithalat maliyetleri nedeniyle cari açıkta kötüleşme

MAKRO EKONOMİK GÖSTERGELERE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

- 8-)** Uluslararası emtia fiyatlarının normalleşmesi, olumlu kurumsal ortam ve kamu yatırımlarının finansmanında kamu-özel ortaklıklarının kullanılması ve güçlenmesi ile Hidrokarbonların işletilmesine yönelik doğrudan yabancı yatırımlar ekonomik beklentileri olumlu etkiliyor.
- 9-)** Hidrokarbon ihracatı sayesinde orta vadede cari işlemler üzerindeki baskının azalması bekleniyor.
- 10-)** Yoksulluk oranının ise tarımdaki güçlü büyüme beklentisi ve enflasyondaki düşüş sayesinde 2022'de %35 olan yoksulluk oranının 2023'te %33,6'ya düşmesi bekleniyor (Dünya Bankası).
- 11-)** Hidrokarbon üretiminin 2024'e ertelenmesi ve kredi piyasalarının sıkılaştırılmasının Senegal'in büyümesi açısından büyük belirsizlikler yaratması muhtemel. Bu risklerin etkisinin ekonomik büyümede yavaşlamaya ve ticaret açıklarında artışa yol açması bekleniyor.

SENEGAL'İN İTHALATI

SENEGAL'İN TOPLAM İTHALATI		
Milyar USD		
2020	2021	2022
7,8	8,3	12,1

<https://www.trademap.org/Index.aspx>

GTIP No	GTIP Adı	2022 İthalatı Bin USD
'27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	3.838.281
'10	Hububat	1.087.496
'84	Kazanlar, makineler ve mekanik cihazlar; bunların parçaları	923.954
'73	Demir veya çelikten eşyalar	542.803
'85	Elektrikli makine ve teçhizat	519.656
'87	Otomotiv ve bunların parça ve aksesuarları	489.639
'72	Demir ve çelik	393.166
'89	Gemiler, tekneler ve yüzen yapılar	387.644
'39	Plastikler ve plastiklerden eşyalar	351.027
'30	Eczacılıkla ilgili ürünler	313.298
'25	Tuz; kükürt; topraklar ve taşlar; siva malzemeleri, kireç ve çimento	309.707
'19	Tahıl, un, nişasta veya süttten elde edilen müstahzarlar; pastacılık ürünleri	231.184
'15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar	197.252
'48	Kağıt ve sunum tahtası; kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	142.973
'31	Gübreleme	142.886
'17	Şekerler ve şekerlemeler	126.318
'90	Optik, fotografik, sinematografik, ölçüm, kontrol, hassas...	118.559
'29	Organik kimyasallar	112.408
'38	Çeşitli kimyasal ürünler	110.266
'44	Ahşap ve ahşap eşyalar; odun kömürü	109.046
İLK 20 TOPLAM		10.447.563

Sıra	İhracatçı Ülke	Toplam İthalat Bin USD
1	Çin (84,73,85,72,87,39,29,03,90)	1.216.181
2	Fransa (30,84,10,85,87,04,27,39)	1.110.448
3	Hindistan (10,89,27,30,84,87,02)	912.869
4	İspanya (27)	735.048
5	Rusya Federasyonu (27,10)	706.777
6	Türkiye (72,27,73,84,85,94,39)	637.344
7	Hollanda	625.462
8	BAE	584.404
9	Nijerya	532.126
10	ABD	331.691
11	Arjantin	304.357
12	Almanya	267.400
13	İtalya	195.707
14	Brezilya	183.446
15	Güney Afrika	179.580
16	Endonezya	178.203
17	Japonya	174.775
18	Birleşik Krallık	156.578
19	Malezya	150.856
20	Fas	148.393
İlk 20 Toplam		9.331.645

SENEGAL'İN İTHALATI

Sıra	GTIP Kodu	GTIP Adı	2022 İthalatı Bin USD
1	'271019	Biyodizel içermeyen petrol veya bitümlü minerallerden orta yağlar..	2.459.922
2	'271012	Petrol veya bitümenli minerallerden oluşan hafif yağlar..	480.854
3	'100640	Kırık pirinç	462.202
4	'270900	Petrol yağları ve bitümlü minerallerden elde edilen yağlar...	446.787
5	'890520	Yüzer veya suya daldırılabilir sondaj veya üretim platformları	334.897
6	'300490	Tedavi edici veya profilaktik amaçlı karışık veya karışimsız ürünlerden oluşan ilaçlar	283.717
7	'100119	Durum buğdayı (ekimlik tohumlar hariç)	257.794
8	'250300	Her türlü kükürt..	201.708
9	'271113	Bütanlar, sıvılaştırılmış..	188.673
10	'190190	Malt özü; un, kabuğu çıkarılmış tane, kaba un, nişasta veya malt ekstraktından elde edilen gıda müstahzarları	184.196
11	'270119	Kömür (toz haline getirilmiş olsun olmasın, aglomere edilmemiş) (antrasit ve bitümlü kömür hariç)	161.305
12	'100590	Mısır (ekimlik tohum hariç)	147.209
13	'730890	Demir veya çelikten yapılar ve yapı parçaları	142.106
14	'100199	Buğday ve meslin (ekimlik tohum ve durum buğdayı hariç)	124.172
15	'730419	Petrol veya gaz boru hatlarında kullanılan türde hat borusu, dikişsiz, demir veya çelikten (ürünler hariç)	106.528
16	'170199	Kamış veya pancar şekeri ve kimyasal olarak saf sakaroz (katı halde) (kamış ve pancar şekeri içerenler hariç)	105.672
17	'870421	Malların taşınmasına yönelik, yalnızca sıkıştırma ateşlemeli içten yanmalı motorlu taşıtlar...	97.648
18	'721391	Çubuklar ve çubuklar, sıcak haddelenmiş, düzensiz sarılmış bobinler halinde, demirden veya alaşimsız çelikten, dairesel ...	96.846
19	'100630	Yarı öğütülmüş veya tamamen öğütülmüş pirinç (parlatılmış veya cilalanmış olsun olmasın)	94.960
20	'151190	Hurma yağı ve fraksiyonları (rafine edilmiş olsun olmasın) (kimyasal olarak değiştirilmiş ve ham hariç)	90.837
TOPLAM			6.468.033

SENEGAL'İN İTHALATI

Sıra	GTIP Kodu	GTIP Adı	2022 İthalatı Bin USD
21	'870333	Motorlu otomobiller ve esas olarak motorlu taşıtların taşınması için tasarlanmış diğer motorlu taşıtlar...	86.589
22	'252310	Çimento klinkerleri	78.046
23	'721499	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar ve çubuklar, sadece sıcak haddelenmiş, sadece sıcak çekilmiş veya sadece sıcak haddelenmiş...	75.212
24	'310210	Üre (sulu çözelti halinde olsun olmasın) (tablet veya benzeri şekillerde veya paketlerde olanlar hariç)	72.230
25	'848180	Borular, kazan gövdeleri, tanklar, fiçiler veya benzerleri için cihazlar (basınç düşürücü vanalar hariç...)	67.678
26	'851762	Ses, görüntü veya görüntülerin alınması, dönüştürülmesi ve iletilmesi veya yeniden oluşturulması için kullanılan makineler.	62.106
27	'870323	Motorlu otomobiller ve esas olarak motorlu taşıtların taşınması için tasarlanmış diğer motorlu taşıtlar...	61.295
28	'847989	Makineler ve mekanik cihazlar, başka yerde sınıflandırılmamış	51.339
29	'550610	Naylon veya diğer poliamidlerden kesiksiz lifler (karde edilmiş, taranmış veya eğirme için başka şekilde işlenmiş)	44.578
30	'690890	Sırlı seramik bayraklar ve kaldırımlar, ocak veya duvar karoları; sırlı seramik mozaik küpler ve ...	44.136
31	'740811	Maksimum kesit boyutu > 6 mm olan rafine bakır tel	43.709
32	'847490	8474 pozisyonundaki mineral maddelerin işlenmesine mahsus makinaların parçaları, başka yerde sınıflandırılmamış	43.242
33	'230400	Yağ küspesi ve diğer katı artıklar (öğütülmüş veya topaklar halinde olsun olmasın), ...	43.030
34	'890590	Seyir kabiliyeti sınırlı olan hafif gemiler, yangın söndürücüler, yüzer vinçler ve diğer gemiler.	42.716
35	'440290	Odun kömürü (aglomere edilmiş olsun olmasın) (bambu veya kabuk veya kabuklu yemişler hariç, kullanılan kömür...)	42.447
36	'851712	Hücresel ağlar "cep telefonları" veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar	40.798
37	'030389	Dondurulmuş balık	39.235
38	'271320	Petrol bitümü	36.662
39	'901890	Tıp, cerrahi veya veterinerlik bilimlerinde kullanılan alet ve cihazlar, başka yerde sınıflandırılmamış	33.767
40	'070310	Taze veya soğutulmuş soğan ve arpacık soğanı	33.304
TOPLAM			1.042.119

SENEGAL'İN İHRACATI

SENEGAL'İN TOPLAM İHRACATI		
Milyar USD		
2020	2021	2022
3,9	4,5	5,7

Türkiye 33. Sırada

GTIP Kodu	GTIP Adı	2022 İhracat Bin USD
'27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	1.045.040
'71	Kıymetli Taşlar	934.544
'28	İnorganik kimyasallar; bileşikler, ...	766.072
'03	Balıklar ve kabuklular, yumuşakçalar ve diğer suda yaşayan omurgasızlar	605.212
'26	Maden cevherleri, cüruf ve kül	327.100
'25	Tuz; kükürt; topraklar ve taş; sıva malzemeleri, kireç ve çimento	261.003
'21	Çeşitli yenilebilir müstahzarlar	188.595
'72	Demir ve çelik	155.378
'08	Yenilebilir meyve ve kuruyemişler; narenciye veya kavun kabuğu	145.390
'12	Yağlı tohumlar ve yağlı meyveler;	144.191
'85	Elektrikli makine ve teçhizat ve bunların parçaları	94.272
'19	Tahıl, un, nişasta veya süttten elde edilen müstahzarlar; pastacılık ürünleri	93.463
'33	Uçucu yağlar ve reçineoidler; parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	88.573
'07	Yenilebilir sebzeler ve bazı kök ve yumrular	85.731
'16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar	75.112
'67	Hazırlanmış kuş tüyleri ve kuş tüyü ve kuş tüyünden veya kuş tüyünden eşya;	68.438
'10	Hububat	48.935
'24	Tütün ve işlenmiş tütün ikameleri; Nikotin içersin içermesin ürünler...	43.589
'39	Plastikler ve plastiklerden eşyalar	39.316
'15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar	38.475
İlk 20 Toplam		5.248.429

Sıra	İthalatçı Ülke	2022 İhracat Bin USD
1	Mali (27)	1.138.796
2	Hindistan (28)	867.739
3	İsviçre (71)	665.866
4	Çin (12,26,03)	228.745
5	Avustralya (71)	225.382
6	İspanya (03,26)	203.525
7	Fildişi Sahili	183.776
8	Gine	182.810
9	Gambiya	177.889
10	ABD	164.952
11	G.Kore	105.281
12	İtalya	101.878
13	Norveç	98.348
14	Moritanya	95.254
15	Gine-Bissau	88.690
16	Togo	84.123
17	Fransa	76.917
18	Birleşik Krallık	73.524
19	Hollanda	65.724
20	Burkina Faso	56.776
İlk 20 Toplam		4.885.995

TÜRKİYE-SENEGAL DIŞ TİCARETİ

Yıl / Gösterge (Bin USD)	2018	2019	2020	2021	2022	% Yıllık Değişim 2022/2021	2022 Oca- Ağu	2023 Oca- Ağu	% Yıllık Değişim Dönemse I
İhracat	394.069	288.934	361.220	528.956	637.344	20,5	432.957	293.402	-32,2
İthalat	12.677	10.209	19.029	10.908	17.526	60,7	13.470	15.436	14,6
DT Hacmi	406.746	299.143	380.249	539.864	654.870	21,3	446.427	308.838	-30,8
DT Dengesi	381.392	278.725	342.191	518.048	619.819	19,6	419.487	277.966	-33,7

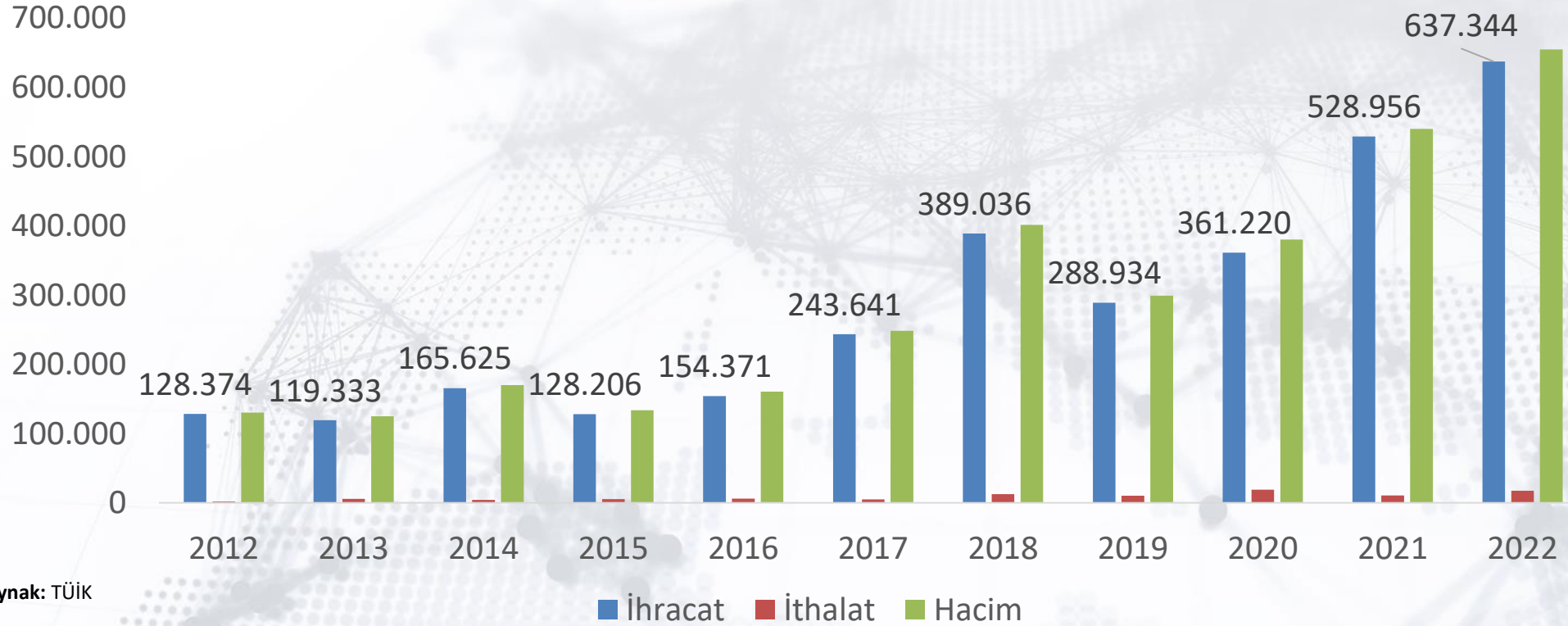
Kaynak: TÜİK

- Dönemsel ihracatta düşüşte demir-çelik ürünleri etkisi
- Çelik üretiminde Türkiye'de ilk 8 ayda %12,1 düşüş
- Çin'de çelikte iç talepte daralmanın etkisiyle ihracata yönelim

TÜRKİYE-SENEGAL DIŞ TİCARETİ

Tablo 2: Senegal ile Dış Ticaret Verileri (2012-2022)

TÜRKİYE-SENEGAL DIŞ TİCARETİ

Senegal ile İhracatta Öne Çıkan Ürünler,2022 (GTIP 2'li ve 6'lı Kod)

72 – Demir ve Çelik

19 – Hububat, Un, Nişasta veya Süt Müstahzarları

84 – Kazan, makine,

85 – Elektrikli Makine ve Cihazlar

73 – Demir veya Çelikten Eşya

94 – Mobilyalar, Yatak Takımları

87 – Otomotiv ve yedek parça malzemeleri

39 – Plastik ve mamülleri

721420 – Demir / Alaşımsız Çelikten Çubuklar

721391 – Demir veya Alaşımsız Çelikten Sıcak Haddelenmiş...

190219 – Makarna, Pişirilmemiş, Yumurta İçermeyen...

151219 – Ayçiçeği tohumu ve aspir yağları...

854449 – Elektrik İletkenleri

190531 – Tatlı Bisküviler

730890 – Demir çelikten diğer inşaat malzemeleri

730300 – Demir dökümden ince ve kalın borular

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

TÜRKİYE-SENEGAL DIŞ TİCARETİ

Senegal'den İthalatta Öne Çıkan Ürünler,2022 (GTIP 6'lı Kod)

230120 – Balık, Kabuklu Deniz Hayvanları

261510 – Zirkonyum Cevherleri

030343 - Skipjack (yazılı orkinos)

740400 – Bakır Döküntü ve Hurdaları

120740 – Susam Tohumu

Bu GTIP kodlu ürünlerin ithalatı toplam ithalatın %86'sını oluşturmaktadır.

Ticari İlişkilerde Hukuki Altyapı

- Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması
- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması
- Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması (Senegal makamları tarafından onaylanmış olup Türkiye makamları onayı beklenmektedir)
- Türkiye-Senegal Karma Ekonomik Komisyonu 5. Dönem Toplantısı Protokol Metni İmzalandı (15.03.2022)
 - Karşılıklı Özel Sektör Temasları
 - Ticari altyapının geliştirilmesi
 - Sınai ve bilimsel işbirliği
 - KOBİ'ler alanında işbirliği
 - Yatırımlar ve Müteahhitlik Hizmetleri
 - Tarım ve Hayvancılık
 - Sağlık sistemlerinin güçlendirilmesi

Potansiyel Sektörler

1. ENERJİ SEKTÖRÜ

- Senegal'in ülkedeki imalat sektörünü canlandırma yönündeki iradesi, özellikle enerjinin temini ve sürekliliğinin sağlanması hususlarını ön plana çıkarmaktadır.
- Diğer taraftan, temiz enerji kullanımının özendirilmesi ve ülkenin bu konudaki üretim potansiyeli göz önüne alındığında güneş enerjisi panelleri ihracatı, yatırımı ile enerji üretimi ve dağıtımı konusundaki girişimlerin potansiyel barındırabileceği değerlendirilmektedir.
- Senegal'in 2024 yılı ortalarında petrol ve doğalgaz üretimine başlaması beklenmekte olup söz konusu enerji kaynaklarının yaklaşık %90'ının ihraç edilmesi geri kalan kısmının ise ülke enerji ihtiyaçları kapsamında kullanılması planlanmaktadır.
- Bu kapsamda enerji ve enerji ile ileri ve geri bağlantılı sektörlerde önümüzdeki yıllarda ciddi bir potansiyel söz konusudur.
- Kırsal bölgelerin elektrifikasyonu kapsamında da önümüzdeki dönemde yatırımlar olacağı ön görülmektedir. Bu çerçevede enerji, elektrik ve elektrik malzemeleri ihracatına yönelik ciddi bir potansiyel söz konusudur.

Potansiyel Sektörler

2. TARIM - HAYVANCILIK VE TARIM MAKİNALARI SEKTÖRÜ

- Senegal ekonomisi esas olarak aktif nüfusun %60'ından fazlasını istihdam eden tarım sektörüne dayanmaktadır. Bu bağlamda, Senegal, Yükselen Senegal Planı'nda (PSE), tanımlanan politikalar aracılığıyla tarımsal üretim tabanını iyileştirmek, güçlendirmek ve modernize etmek için önemli programlar uygulamaktadır.
- Son dönemde tarımda kendi kendine yeterlilik politikası kapsamında tarım alanlarının oluşturulması, gıda işleme sanayinin geliştirilmesi ve Agropole Projelerinin hayata geçirilmesine yönelik uygulamalar mevcuttur.
- Son dönemde Rusya-Ukrayna arasında yaşanan gelişmeler Senegal'de gıda güvenliği hususundaki farkındalığı daha da artırmıştır. Bu nedenle bu alanda ticaret ve yatırım alanında potansiyel olduğu değerlendirilmektedir.
- Hayvancılık alanında da yetiştirme sürecinden kesim-ambalaj-depolama süreçlerini içeren entegre tesislerin oluşturulması halinde pazar potansiyeli olduğu değerlendirilmektedir.

Potansiyel Sektörler

3. MADENCİLİK SEKTÖRÜ

Senegal'de madencilik sektörü özel yatırımcılar için önemli bir potansiyele sahiptir. Fosfatlar, altın, zirkon ve endüstriyel kireçtaşları dışında, madencilik potansiyeli büyük ölçüde yeterince kullanılmamaktadır.

Senegal Hükümeti, sektördeki çeşitli oyuncularla istişare ve yakın işbirliği içinde, madencilik faaliyetlerinin performansını iyileştirmeyi, ulusal ve yabancı yatırımcıları çekmeyi ve her şeyden önce gelir getirebilecek ulusal üretimi garanti etmeyi amaçlayan bir madencilik politikası geliştirmiştir. Senegal, çeşitli mineral kaynakları ile zengin bir yer altı kaynağına sahiptir.

- Değerli metaller (altın ve platinoidler);
- Baz metaller (demir, bakır, krom, nikel);
- Endüstriyel mineraller (fosfatlar, endüstriyel kireçtaşı, tuzlar vb.);
- Ağır mineraller (zirkon, titanyum, vb.);
- Süs taşları ve yapı malzemeleri. Demir ile ilgili olarak, demir yatakları dört ayrı alanda yer almaktadır ve kanıtlanmış rezervlerin 750 milyon tondan fazla olduğu tahmin edilmektedir.

Potansiyel Sektörler

4. İNŞAAT - MÜTEAHHİTLİK – YAPI MALZEMELERİ SEKTÖRÜ

- Senegal, Yükselen Senegal Programı kapsamında altyapı üstyapı projelerine büyük önem vermektedir. Bu çerçevede birçok büyük proje hayata geçirilmektedir. Son olarak Dakar’da büyük bir liman inşaatı daha yapılacaktır. Ayrıca, Dakar ve Dakar’ın dışındaki bölgelerde yol, hastane, hidrolik ağlar, içme ve sulamada kullanılmak üzere su arıtım tesisleri gibi ihtiyaçlar bulunmaktadır.
- Diğer taraftan, Dakar’da bulunan Diamniadio bölgesi, önümüzdeki yıllarda şehirleşmenin bu yöne doğru artacağı bir bölge olarak planlanmaktadır. Bu çerçevede söz konusu bölgede konut, iş yeri, altyapı, üstyapı işleri gibi projelerin artması beklenmektedir. Bu çerçevede ayrıca sosyal konut projeleri de mevcut hükümetin öncelikleri arasındadır.
- Yapı malzemeleri sektörü kapsamındaki ürünler de büyük oranda ithal edilmekte olup artan müteahhitlik projelerine paralel olarak potansiyel barındırmaktadır.

Potansiyel Sektörler

5. MOBİLYACILIK SEKTÖRÜ – İKLİMLENDİRME - AMBALAJ

- Söz konusu ülkede mobilya üretimi oldukça kısıtlı düzeydedir. Mobilya ihtiyacı ağırlıklı olarak ithalat ile karşılanmaktadır. Yerel düzeyde üretim, mikro ölçekli ve el işçiliğine dayanmaktadır.
- Son dönemde seri mobilya üretimine yönelik dış yatırımlar artmaya başlamıştır. Artan konut ihtiyacı ve bununla birlikte artan konut projeleri, mobilya ve dekoratif mobilya ihtiyacını artırmaktadır.
- Artan altyapı, üstyapı ve konut projeleri, soğuk oda ihtiyacı ve balıkçılık sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda iklimlendirme sanayi ürünlerinin ülkede potansiyeli olduğu düşünülmektedir.
- Ülkede ambalaj sanayi gelişmemiş olup tüm ihtiyaçlar büyük oranda ithal edilmektedir. Bununla birlikte söz konusu sektörde Senegal iş dünyasında yatırım anlamında ortaklık arayışları mevcuttur.

Potansiyel Sektörler

6. KOZMETİK – MEDİKAL – TEKSTİL – OTOMOTİV YEDEK PARÇA

- Türkiye kozmetik sektöründe Senegal pazarında önemli bir pazara sahip konumdadır. Türkiye'nin de içinde yer aldığı ilk üç ülkenin toplam pazar büyüklüğü 2022 itibarıyla yaklaşık 27 milyon dolar olup kalan 25 milyon dolar değerindeki pazar diğer ülkeler arasında paylaşılmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye'nin ihracat potansiyeli söz konusu sektörde önemli düzeydedir.
- Senegal'de hastanelerin genel durumlarının iyi olmaması ve sağlık sektörünün gerek hizmet gerek imalat anlamında gelişmemiş olmaması ülkenin medikal ekipman bağımlılığını artırmaktadır. Mevcut durumda ülkede medical ekipman imalatı yok denecek seviyede olup ülke bu ürünlerde de ithalata bağımlı konumdadır.
- Ülkede tekstil imalat sanayi mevcut durumda sektördeki iç talebi karşılamaya yetmemekte, kalan talep ithalat ile karşılanmaktadır. Bu çerçevede, özellikle ülkede yaşayan kişilerin gelir durumuna uygun ürünlerin ihracatı çerçevesinde önemli düzeyde potansiyel bulunmaktadır.
- Ülkede otomotiv yedek parça imalatı bulunmamakta olup tüm ihtiyaçlar ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Aynı şekilde tamir-bakım hizmetleri de oldukça sınırlı olup bu alanda yetişmiş iş gücü eksikliği bulunmaktadır.

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Mevcut Müteahhitlik Yatırımları

Firma beyanları kapsamında Senegal'de mevcut durumda biten ve devam eden 34 adette toplam 1,7 milyar dolar değerinde müteahhitlik yatırımı bulunmaktadır.

Mevcut Projeler

Proje	Süreç
Dakar'daki CICES kavşağı ile Dakar'dan yaklaşık otuz kilometre uzaklıkta bulunan Diamniadio kasabası arasında, 'A1 otoyolu ile bağlantı da dahil olmak üzere 37,2 km uzunluğundaki Rotanın (VDN) Finansmanı, Rehabilitasyonu, Uzatılması ve İşletmesi.	Gerekli tüm izinlerin ve olumlu ön görüşlerin alınması Sözleşmenin imzalanması bekleniyor
Aşağı Casamance'da içme suyu tedarik sistemlerinin işletimi ve bakımı	UNAPPP'den olumlu görüş alınması ve müzakereci organdan fırlatma izninin alınması İhale dosyasının sonuçlandırılması sürüyor
Dakar'a 26 km ve Blaise Diagne havaalanına 19 km uzaklıkta bulunan Diamniadio kasabasındaki çok yüksek hızlı telekomünikasyon ağının (optik fiber) telekomünikasyon servis operatörleri ve internet erişim sağlayıcılarına yönelik tasarım, inşaat, finansman, teknik işletme ve pazarlamayı kapsamaktadır.	Ön değerlendirme sonrasında UNAPPP'den olumlu görüş Başlama izni bekleniyor İhale dosyasının sonuçlandırılması sürüyor
Petersen İstasyonunun Toplu Taşıma Odaklı Gelişimi (TOD). Orta uzun vadeli 3 fazdan oluşuyor. 2026- 2035 - 2050 aşamaları mevcut	Ön değerlendirme raporuna ilişkin UNAPPP görüşü devam ediyor
Merkezi Tarımsal Sanayi Dönüşüm Bölgesi Projesi (Agropole-center). Yer fıstığı, tahıl ve tuz sektörlerinin işlenmesi için Kaolack, Kaffrine, Fatick ve Diourbel bölgelerinde tarımsal-endüstriyel altyapının kurulması. Proje, Senegal'deki tarım, hayvancılık ve balıkçılık kaynaklarının dönüştürülmesi ihtiyacına yanıt veriyor. Özel sektör, gıda işleme, depolama ve dağıtım/pazarlama faaliyetleri ile ilgili hizmetlerin geliştirilmesinden sorumlu olacak.	Ön değerlendirme raporuna ilişkin UNAPPP görüşü devam ediyor
Devlet aşağıdaki şekillerde destek sağlayacaktır: - Agropoles'in altyapılarının yapılandırılmasının finansmanı; - Tarımsal üretimin geliştirilmesine destek; - Agropole'e yatırımcı çekmeye yönelik teşvik önlemlerinin (mali ve mali olmayan) uygulanması.	
Proje, Senegal'in başkentinde, Fann yerleşim bölgesinde bulunan postanenin mevcut konumunda bir emlak kompleksinin tasarımını, finansmanını, inşaatını ve işletmesini içermektedir. Özel ortak ile La Poste arasındaki ortaklık kapsamında tasarlanan bina, zemin kat + 11 kat + 2 bodrum kattan oluşuyor.	Ön değerlendirme raporuna ilişkin UNAPPP görüşü devam ediyor
4 adet tarım meslek lisesinin inşaatı, finansmanı ve donanımı	Ön değerlendirme raporuna ilişkin UNAPPP görüşü devam ediyor
Diamniadio kasabasında TER istasyonundan bakanlık alanına günde 36.000 yolcunun taşınması için bir kablolu taşıma sisteminin kurulması	UNAPPP'in proje dosyasında olumlu görüşü Özel bir girişim teklifinin yakında alınması

Müşavirliğimizce 60 adet projeye ilişkin ilgili kuruluşlardan bilgi alınmış olup proje bilgileri STK'lar ile paylaşılmıştır. Tabloda bu projelerden bazı örnekler yer almaktadır.

Yatırım Teşvikleri

Garantiler	Uygun Faaliyetler		Belirli faaliyetler için uygun yatırımların niteliği			
	Yatırım Taban Fiyatı		Ticari Kompleks	Liman	Demiryolları	Havalimanı
	30,000 USD	200,000 USD				
<p>Vatandaş-yabancı ayrımı yapılmaması</p> <p>Yabancı istihdamında sınırlama yok</p> <p>Mülkiyet haklarının garanti edilmesi ve korunması</p> <p>Döviz sağlama garantisi</p> <p>Sermaye ve kazanç transferlerinin garantisi</p> <p>Hammaddeye erişim</p> <p>Mali ve mali olmayan faydalar</p>	<p>Tarım, balıkçılık ve hayvancılık ve işleme</p> <p>Sosyal sektör: sağlık, eğitim</p> <p>Hizmetler: montaj, endüstriyel ekipman bakımı ve telehizmetler</p>	<p>Üretim ve işleme faaliyetleri</p> <p>Madencilik ve maden kaynaklarının işlenmesi</p> <p>Turizm</p> <p>Kültür endüstrisi</p> <p>Altyapılar: Liman, demiryolları, havaalanı tesisleri;</p> <p>Ticari kompleksler, endüstri parkları, turistik alanlar, siber köyler ve zanaat merkezleri</p>	<p>Kompleksin yönetimi için ayrılmış alanlar</p> <p>Ticari alan ve ofisler</p> <p>Teslimat alanları, servis ve tedarik girişleri, otopark, kamyon erişimi, yaya yolları</p>	<p>-Sabit ekipman kurulumları</p> <p>-Teknelere bindirme ve boşaltmada sağlanan yardımların iyileştirilmesi amacıyla yapılan yatırımlar</p> <p>-Depolama ve muhafaza kapasitesi artışı</p> <p>-Liman trafiğini iyileştirmeye yönelik tesisler</p>	<p>Techizat</p> <p>Üretim veya kullanıma bağlantılı tesisler</p>	<p>Techizat</p> <p>Depolama ve muhafaza kapasitesi artışı</p> <p>Havaalanı faaliyetlerine yönelik teknik ve ticari tesisler</p>
Gümrük ve Diğer Mali Yükümlülükler						
Yeni Yatırım			İlave Yatırım			
<ul style="list-style-type: none">Üretim ekipmanı ve malzemelerine ilişkin ithalat vergisinden muafiyet (3 yıl)Üretim ekipman ve malzemelerine ilişkin KDV'nin ertelenmesi (3 yıl)Tarım ekipmanlarında KDV muafiyetiVergi Kredisi: 5 yıl süreyle yapılan yatırım tutarının %40'ı oranında kesinti yapılır ve vergiye tabi kârın %50'si (şirketin Dakar dışında olması durumunda vergiye tabi kârın %70'i) aşılmaz.Ücret üzerinden alınan vergilerde 5 yıl süreyle muafiyet (en az 200 iş yaratılması veya yaratılan işlerin %90'ının Dakar dışında olması durumunda 8 yıl)			<ul style="list-style-type: none">Üretim ekipmanı ve malzemelerine ilişkin ithalat vergisinden muafiyet (3 yıl)Üretim ekipman ve malzemelerine ilişkin KDV'nin ertelenmesi (3 yıl)Tarım ekipmanlarında KDV muafiyetiVergi Kredisi: 5 yıl süreyle yapılan yatırım tutarının %30'u oranında kesinti yapılır ve vergiye tabi kârın %50'si (şirketin Dakar dışında olması durumunda vergiye tabi kârın %70'i) aşılmaz.Ücret üzerinden alınan vergilerde 5 yıl süreyle muafiyet (en az 200 iş yaratılması veya yaratılan işlerin %90'ının Dakar dışında olması durumunda 8 yıl)			
İşletme aşamasına ilişkin anlaşma mektubunun düzenlenmesinden sonra ticari araçlarda gümrük vergisinden muafiyet						
Mali Olmayan Avantajlar						
Yatırım programınızla ilgili tüm idari prosedürler için APIX kolaylaştırma hizmetleri 5 yıllık bir süre için belirli süreli sözleşme yapma imkanı						

Serbest İhracat Şirketi Statüsü

SERBEST İHRACAT ŞİRKETİ STATÜSÜ ÖZETİ

Garantiler ve Ayrıcalıklar	Kabul kriteri	Faydalar	
		Şirketler	Ürünler
<ul style="list-style-type: none">Yatırımları ile ticari ve mali işlemleri için gerekli olan fonların frank bölgesi dışındaki ülkelere ücretsiz transferiYabancı çalışanların maaşlarının ücretsiz transferiYabancı hissedarların temettülerinin ücretsiz transferiUluslararası Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Merkezi Tarafından Tahkim	Üretimlerinin en az %80'ini ihrac eden şirketlere verilen statü	<ul style="list-style-type: none">Üretim ve taşıma ekipmanlarına ilişkin gümrük vergileri ve pullardan, ücret vergilerinden, işletme ruhsatı vergilerinden vb. muafiyet.Maaslara davalı her türlü vergiden muafiyetDağıtılan temettülerden düşülen menkul kıymet gelirleriKurumlar vergisi %30 yerine %15 (kurumlar vergisini %15'e düşüren vergilendirilebilir gelirin %50'sini düşebilme olanağı)	<ul style="list-style-type: none">Sermaye malları, ekipman, hammadde, bitmiş ve yarı mamul ürünlerin gümrüksüz ihracatı ve ithalatıYerel alıverişler gümrüksüzMallar sınırsız bir süre boyunca depolama prosedürü kapsamında kalabilirÜretim bir kısmını yerel pazarda satma imkanı (cironun %20'sine kadar)Mal taşıyan gemilerin taşıdığı bayraklara ilişkin kısıtlama yok
		İmtiyazlı şirketler jeolojik, madencilik veya orman ücret ve harclarına tabidir.	

İthalat Prosedürleri

- **Ticari fatura:** faturada; ihracatçı ve ithalatçı adres bilgileri, ithal edilen ürün, ağırlığı, CIF değeri ve miktarı, ürünün tanımı yer almalıdır. Belge Fransızca olmalı veya Fransızca tercümesi olmalıdır.
- **Proforma Fatura:** Ticari faturayla aynı bilgileri içermelidir. Ancak, Ticaret Odası tarafından onaylanmış olmalıdır.
- **Menşe Belgesi:** Sevk öncesinde ithalatçı gümrüğe tabi eşyanın miktar, kalite ve fiyat bilgilerini içeren dokümanla birlikte gümrük idarelerine sunulmalıdır.
- **SÖİ Sertifikası:** Senegal'e ithal edilen mallar, sevk edilmeden önce, Senegal topraklarındaki kontrol hakkı saklı kalmak üzere, uzmanlaşmış ve devletçe yetkili kılınan bir şirket (COTECNA) tarafından kalite, miktar, fiyat ve birim başına fiyat listesi açısından kontrol edilmektedir. COTECNA denetimi yapılmamışsa, gümrükten çekilmeden önce malın CIF değerinin %20'si oranında para cezası uygulanır;
- **Sigorta**
- **Çeki Listesi**
- **Kotaya Tabi Mallar İçin İthalat İzni**
- **Konşimento Kopyası veya Onaylanmış Orijinal Konşimento**
- **Varsa Muafiyet Belgeleri**
- **Gıda ürünleri, hayvancılık ürünler, ilaçlar-kimyasallar, silah v.b. Ürünler için gerekli sertifika ve izinler**

<https://www.douanes.sn/fr/node/73> isimli web adresinden gümrük yükümlülükleri detaylı şekilde öğrenilebilmektedir.

İthalat Prosedürleri

Gümrük Prosedürü

Gümrükleme, yukarıda listelenen çeşitli belgeleri topladıktan sonra aşağıdaki prosedürü uygulayan nakliyeciden tarafından gerçekleştirilir:

- Manuel detay notunun hazırlanması;
- Ayrıntılı faturanın Gümrük "GAINDE" <https://www.gainde2000.com/> bilgisayar sistemine girişi;
- Ödenecek resim ve vergileri ve dosyadan sorumlu müfettişi belirten bu bilgilerin sisteme kaydedilmesi;
- Kabul edilebilirlik için belgelerin gümrüklere fiziki olarak sunulması (belgelerin eksiksizliğinin ve uygunluğunun, vergi sisteminin, vergi matrahlarının, vb. doğrulanması);
- Dosyanın kabul edilmesi halinde gerekli ücretin hazine dairesine ödenmesi;
- Gümrük müfettişi tarafından "Çıkarılabilir malın" doğrulanması;
- Gümrük çevre ekibinin onayından sonra malların çekilmesi.

İthalat Prosedürleri

Gümrük Vergileri ve İthalatta Diğer Mali Yükümlülükler

UEMOA ülkeleri, 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren “ortak gümrük tarifesi “ uygulamaya başlamıştır. Üçüncü ülke menşeli ürünlerin Senegal’e ithalatında; UEMOA’nın ortak gümrük tarifesi uygulanmaktadır. Temel gümrük vergileri aşağıdaki ürün kategorilerine göre dört farklı grupta toplanmıştır.

Gümrük vergisi (0) olan Kategori 0 : İlaçlar, tıbbi-cerrahi cihazlar, kitap, kağıt, gazete vb.

% 5 gümrük vergisi uygulanan Kategori 1 : Temel ürünler, ana ham maddeler, ekipmanlar, özel girdiler

% 10 gümrük vergisi uygulanan Kategori 2 : Girdiler, Yarı mamul ürünler vb.

% 20 gümrük vergisi uygulanan Kategori 3 : Nihai tüketim malları ve yukarıdaki kategorilerin dışında kalan ürünler.

GTIP Bazında vergi oranlarına aşağıdaki linkten erişilebilmektedir.

<https://www.douanes.sn/ndn723/>

İthalat Prosedürleri

- **Katma Değer Vergisi: % 18 olarak uygulanmaktadır**
- **Redevance Statistique (RS): % 1**
- **Prelevement Communautaire de Solidarite (PSC): % 1**
 - Gümrük Birliği ile birlikte vergi kayıplarına uğrayan Mali, Burkina Faso gibi denize çıkışı olmayan
 - UEMOA üye ülkelere destek amacıyla “birlik dayanışma katkı payı” adı altında tahsil edilmektedir.
- **Prélèvement Communautaire (PCC): %0,5**
 - ECOWAS (Batı Afrika Ülkeleri Ekonomik Topluluğu) için tahsil edilen katkı payı.
- **Conseil Sénégalais Des Chargeurs (COSEC): % 0,2**
 - Senegal Taşımacılar Konseyi için yapılan kesinti.
- **Taxe degressive de protection -TDP: (<https://www.douanes.sn/ndn719/>)**

Ortak dış tarifeye geçilmesi nedeniyle zarar gören bazı yerel sanayi ve tarım ürünlerinin korunması amacıyla tütün mamulleri, kibrit, domates salçası, şekerleme, süt tozu, mum v.b. nihai mamullere uygulanmaktadır.

- **Taxe conjoncturelle a l'importation – TCI : (<https://www.douanes.sn/ndn719/>)**

Uluslararası piyasa fiyatlarının belirli bir eşiğin altına düştüğü zamanlarda yerel üreticileri koruma amacıyla sebze, pirinç, soğan, patates benzeri ürünlere dönemsel olarak uygulanan vergidir. Aynı mülahaza ile bazı ürünlerde “asgari fiyat” uygulaması da bulunmaktadır.

İthalat Prosedürleri

İthalatı Lisans ve Yetkilendirme Gerektiren Ürünler

Ürün	Lisans ve/veya Yetkilendirme
Silahlar ve mühimmat	İçişleri Bakanlığı'ndan izin
Alıcı-vericiler	İçişleri Bakanlığı'ndan izin
İlaçlar (kişisel kullanım dışında)	Sağlık Bakanlığınca vize şeklinde verilen izin
Et ve sakatat	Hayvancılık Bakanlığı tarafından verilen sağlık sertifikası
Çift domates salçası	Ticaret Bakanlığı tarafından verilen standardizasyon belgesi
Korunan hayvan türleri	Korunan Yabani Hayvan Türlerine İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Uyum
Gıda Ürünleri	Gıda Ürünleri İthalat Beyanı (DIPA)
Tehlikeli kimyasallar	Çevre Bakanlığı;

İthalatı Ön İzine Tabi Olan Ürünler

- Hidrokarbonlar (Enerji Bakanlığı tarafından verilen onay)
- Altın (Ekonomi ve Maliye Bakanlığı lisanslı)

İthalatı Yasak Olan Ürünler

- Kamu ahlakına aykırı nesnelere
- Narkotik ürünler
- Kamu düzenini bozabilecek yıkıcı yayınlar.
- Kümes hayvanları ve yumurta

Şirket Kuruluşu

Senegal, 18 Eylül 1995'ten bu yana, Komorlar ve Gine Konakri'nin yanı sıra CFA bölgesindeki 14 ülkeyi de gruplandıran Afrika Ticaret Hukukunun Uyumlaştırılması Örgütü'nün (OHADA) üyesidir.

OHADA, bir yandan üye ülkelerdeki ekonomi yasalarını uyumlaştırmayı, diğer yandan da hukuki ve adli güvensizliği gidermeyi hedeflemektedir.

Senegal'de kurulabilecek şirket türleri;

1. Single proprietorship;
2. Economic Interest Groups (GIE);
3. Limited Companies (SARL)
4. Business corporations (SA)
5. Co-partnership (SNC)
6. Limited partnership (SCS)

Şirket Kuruluşu - Şirket Özellikleri

Legal Status	Single proprietorship	Limited Companies (SARL)	Business corporation (SA)	Economic Interest Groups (GIE)
Asgari Ortak Sayısı	1	1	1	2
Asgari Başlangıç Sermayesi	0	Kuruluş sırasında tam olarak ödenecek minimum 100.000 CFA francı	Minimum 10.000.000 CFA francı: Sermayenin ¼'ü kurulusta ödenecek, geri kalanı üç (3) yıl içinde ödenecek	0
Ortakların Sorumluluğu	Sınırsız (girisimcinin kişisel mülklerini kapsayacak şekilde genişletildi)	Hisse ile sınırlıdır	Hisse ile sınırlıdır	Sınırsız ve müsterek
Kayıtlı Denetçiler	Yok	Zorunlu Değil *	Zorunlu	Yok
Yönetim	Entrepreneur	Ortaklar tarafından atanan yönetici	Genel Müdür	Başkan
Minimum Sabit Vergi (IMF)	0 IMF: zarara yol açan sonuçlar durumunda ödenecek asgari vergi	Minimum 500.000, maksimum 5.000.000 CFA olmak üzere cironun %0,5'i	Minimum 500.000, maksimum 5.000.000 CFA olmak üzere cironun %0,5'i	0

(* Sermayenin 10.000.000 CFA'ı aşması veya cironun 250 milyon CFA'yı aşması veya personel sayısının 50 işçiyi aşması durumunda gerekli

Kurumlar Vergisi %30

Şirket Kuruluşu - Karşılaştırmalı Avantajlar

Legal status	Avantajlar	Dezavantajlar
Single proprietorship	<ul style="list-style-type: none">• Başlangıç için minimum sermaye gerekmez;• Hızlı ve basitleştirilmiş kuruluş formaliteleri;• Düşük kuruluş maliyetleri;• Sabit vergi rejimi, teşvik edici ve çok esnek.	<ul style="list-style-type: none">• Girişimcinin sınırsız sorumluluğu. İflas halinde girişimcinin sorumluluğu devreye girer.• Üçüncü taraflara karşı düşük güvenilirlik: bankalar, tedarikçiler, müşteriler...• Krediyeye erişimde zorluk.
Limited Companies (SARL)	<ul style="list-style-type: none">• Gereken minimum sermaye çok yüksek değil (100.000 CFAF)• Sınırlı sorumluluk: Çalışanlar katkılarının ölçüsüne göre sorumludur;• Ortakların, yeni ortağın şirket sermayesine erişimi üzerinde yakın kontrol uygulama olanağı vardır;• Şirketlerden birinin ölümü halinde şirket varlığını sürdürecektir. ortaklar veya yönetici (Makalelerde aksi belirtilmedikçe).	<ul style="list-style-type: none">• Gereken asgari sermaye caydırıcı olabilir;• Kuruluş işlemleri için notere başvurma yükümlülüğü (tüzük, uygunluk beyanı...);• Yüksek kuruluş ücretleri (minimum sermayenin yüzde 40'ından fazlası)• İştirakler paylarını serbestçe devredemezler.
Business corporation (SA)	<ul style="list-style-type: none">• Üçüncü şahıslar nezdinde oldukça güvenilir;• Büyük fon seferber etme kapasitesi (Bir S.A kamu tasarrufunu talep edebilir);• Sınırlı sorumluluk;• Sermayenin yalnızca dörtte birini ödeme imkanı;• Ortakların hisselerini serbestçe devretme imkanı.	<ul style="list-style-type: none">• Yüksek kurumsal sermaye;• Yüksek kuruluş ücretleri;• Yeni şirketler için ağır yönetim sistemi (Yönetim Kurulu, denetçiler...)
Economic Interest Groups (GIE)	<ul style="list-style-type: none">• Başlangıç sermayesi olmadan bir GIE oluşturma imkanı;• Esnek kuruluş formaliteleri;• Esnek organizasyon ve operasyon;• Sabit vergi rejimi, teşvikli ve çok esnek	<ul style="list-style-type: none">• GIE üyelerinin bir etkinlik yapması gerekiyor. GIE'nin kendisi kâr arama ve paylaşma amacı taşımamaktadır; bunun yerine "üyelerinin ekonomik faaliyetlerini kolaylaştıracak ve geliştirecek tüm araçları uygulamaya koymak ve bu faaliyetten elde edilen gelirleri iyileştirmek veya artırmak" amacını gütmektedir. ;»• Basta bankalar olmak üzere üçüncü şahıslar nezdinde hukuki güvenilirlik düşük;• GIE üyeleri grubun borçlarından müstereken ve müteselsilen sorumludur.

Şirket Kuruluşu - Kuruluş Belgeleri

Single proprietorship	Limited Companies (SARL) ve (SA) için
<p>Gerekli Belgeler Nüfus cüzdanı veya pasaportun 02 kopyası (yabancılar için) 3 aydan kısa süreli polis izni; 3 aydan kısa süreli yabancılar için menşe ülkenin adli kaydı İkamet belgesi; Evlilik Cüzdanı (varsa) 2000 CFAF tutarında iki damga pulu (Ticaret Sicili ve NINEA için) Kuruluş Maliyeti : 32.000 CFA</p>	<p>Gerekli Belgeler Noterde tüzüğün oluşturulması ve sermayenin yatırılması (24 saat içinde). Kuruluş tapularının kaydedilmesi ve şirketin APIX Kuruluş Destek Ofisi'nde (BCE) tescili. Kuruluş ve şirket değişikliklerine ilişkin kamu ilanları, BCE (APIX Destek Ofisi) tarafından Ekonomi ve Maliye Bakanlığı'nın internet sitesinden online olarak veya noter aracılığıyla yetkili gazetede yapılır. Yöneticinin 3 aydan kısa süreli adli kaydı Menşei ülkenin adli kaydının (yabancılar için) 3 aydan kısa olması; Ortakların kimlik kartının fotokopisi; Tüzük Kuruluş tutanakları Uygunluk Beyanı Kayıt ücretleri: 100.000 ile 100.000.000 CFAF arasında değişen bir Sermaye için 25.000 CFAF; Sermayenin yüzde 1'i, eğer sermaye 100.000.000 CFAF'ın üzerindeyse; Noter ücretleri: Sermayesi 100.000 ila 500.000 CFAF arasında olan SARL için ücretler yaklaşık 20.000 CFAF ve sermayesi 500.000 CFAF'ın üzerinde olan SARL için yaklaşık 400.000 CFAF'tır; SA için yaklaşık 700.000 CFAF civarındadır.</p>
<p>Economic Interest Groups (GIE)</p> <p>Bir GIE'nin oluşturulması için gerekli belgeler şunlardır: -Kurucu Genel Kurul Tüzük, Yönetmelik ve Tutanaklarının 03 kopyası; -Üyelerin kimlik kartının 1 kopyası; -Başkanın 3 aydan kısa süreli adli kaydı; -2.000 CFAF'lık 11 damga pulu: Bunlardan 9'u Tüzük, yönetmelik ve kayıt tutanaklarının her sayfasına ve 2'si Ticaret Sicili ve NINEA'ya yapıştırılacaktır. Maliyetler aşağıdaki gibi belirtilmiştir: • 35.000 CFAF tutarındaki kayıt ücreti; • 30.000 CFAF değerindeki kuruluş ücreti</p>	
NOT: KURULUŞ İŞLEMLERİNDE APIX DESTEK OFİSİ (BCE) YARDIMCI OLMAKTADIR	

Olası Operasyon Maliyetleri

- Personel Maliyetleri; Senegal işgücü piyasasında resmi asgari ücret uygulaması yapılmaktadır. Asgari ücret 64.223 CFA (Yaklaşık 100 EURO, uygulamada biraz daha yukarı çıkabilmektedir). Ancak, mavi ve beyaz yakalı personellere ödenecek ücretler **350 EURO-2.000 EURO** arasında değişmektedir.
- Ofis, Mağaza ve Depo Maliyetleri; söz konusu maliyetler Dakar için lokasyona göre değişmekle birlikte, şehir dışı bölgelerde **3-10 EURO/m²** şehir içi bölgelerde ise **7-20 EURO/m²** arası değişim göstermektedir. Şehrin işlek bölgelerinde özellikle mağaza devirlerinde hava parası istenilebilmektedir.
- Mali Müşavir, Avukat, Gümrük Müşaviri Maliyetleri; Mali müşavirlik hizmetleri için aylık maliyetler **150 EURO** civarındadır. Avukatlık ve Gümrük Müşavirliği hizmet başına ödeme şeklinde değişmektedir.

Tecrübeli Mühendis (3-5 yıl) : 600.000-800.000

Tecrübeli Mühendis (8-10 yıl) : 1.200.000 ve üstü

Genç Müh.: 400.000-600.000 CFA Arası

İdari Elemanlar: Yaklaşık 400.000 CFA (Halkla ilişkiler) –

Yaklaşık 500.000 CFA (Muhasebeci)

YMM (Finansal Danışman) : İşin özelliğine göre değişebilecektir.

Avukat: İşin özelliğine göre değişebilecektir.

Kalıpcı+ Betoncu + Demirci Ustası: 7000-8000

Cfa/günlük

Vasıfsız İşçi: 3000-4000 CFA / günlük

Şöför: 8.000 CFA – 12.000 CFA (günlük)

Binek Araba: 20.000 – 30.000 cfa /günlük

4x4 Araç: 40.000 – 50.000 cfa /günlük

Perakende Piyasası ve Dağıtım Kanalları

Senegal'de çok sayıda küçük ölçekli toptancı ve perakendeci bulunmaktadır.

Daha önce, yerli halk ile Fransız şirketler arasında arayüz olan Lübnanlı firmaların yerini özellikle, tekstil ve elektronik alanında yavaş yavaş yerli firmalar da almaya başlamıştır. İthalata dayalı ürünleri satan büyük süper marketler gibi büyük perakendecilerin sayısı sınırlıdır.

Dağıtım ve Satış Kanalları

Dakar; Senegal'in ekonomik faaliyetlerin merkezi ve en büyük tüketim pazarını oluşturmaktadır. Ayrıca, diğer şehirlere mal dağıtımını ithalatçı toptancı tüccarların Dakar'daki merkezlerinden yapılmaktadır. Az sayıdaki firma (çoğunlukla Fransız ve Lübnanlı) dışında modern dağıtım ve satış kanalı kurabilen firma bulunmamaktadır.

Mal satışlarının çoğu bankacılık yoluyla peşin veya vadeli nakit ödemeler karşılığında malın alıcıya teslimi şeklinde yapılmaktadır

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Pazarlama Faaliyetleri

Modern pazarlama teknikleri yaygın olarak kullanılmamakla birlikte pazarlama hizmetleri veren firmalar bulunabilmektedir. Tanıtım materyallerinin ve teknik dokümanların **Fransızca olması büyük önem taşımaktadır**. Reklam ve tanıtımda, TV kanalları, radyo, gazete, dergi ve reklam panoları, sosyal medya kullanılabilir.

Bankacılık ve Sigorta Sistemi

Senegal'de yaklaşık 30 civarında banka ve finans kuruluşu bulunmaktadır. Sektörün genelinde Fas ve Fransız sermayeli bankalar hakimdir.

Senegal'den yurtdışı ülkelere Bankacılık sistemi üzerinden para transferinde bir problem bulunmamaktadır. EFT ücreti bankadan bankaya değişmektedir.

Senegal sigorta piyasası 27 sigorta şirketinden oluşmaktadır. 18 şirket mal ve zayi sigortası sunmaktadır. Dokuz şirket ise hayat sigortası yapmaktadır. Senegalli Reasürans Şirketi (SENRE), reasürans hizmetleri sunan tek şirket olarak faaliyet göstermektedir.

PAZARA GİRİŞ TAVSİYELERİ

- Ülkede düzenlenen fuar, heyet vb. etkinliklere iştirak edilmesi. Ziyaret öncesinde <https://www.expats-dakar.com/> veya <https://sn.coinafrique.com/> linklerinden fiyat araştırması yapılması.
- İlk aşamada yatırım düşünülmeden önce ticaret yapılarak ticaret kültürünün tecrübe edilmesi
- Ürün/mal gönderimi yapılmadan gerekli sertifikaların uygunluğunun araştırılması ve sertifikasyon sürecinin tamamlanması
- İlk etapta ödeme garanti altına alınmadan ürünün gönderilmemesi
- Vadeli opsiyonların mevcut piyasa koşulları düşünüldüğünde çok tercih edilmemesi
- Ülkede firma kurulumunun %100 Türk sermayesi ile kurulabilme potansiyeli değerlendirilmesi

PAZARA GİRİŞ TAVSİYELERİ

Ülkenin Avantajları

- Makroekonomik Göstergelerdeki İyileşme Beklentisi
- Altyapı/Üstyapı/Lojistik Projelerindeki Artış Beklentisi
- Kentleşme Oranındaki Artış Beklentisi
- Görelî olarak istikrarlı siyasi ortam
- ECOWAS pazarına erişim (Benin, Burkina Faso, Fildişi Sahili, Gambiya, Gana, Gine, Gine Bissau, Liberya, Mali, Nijer, Nijerya, Senegal, Sierra Leone, Togo, Yeşil Burun Adaları)
- Olumlu ikili ilişkiler

Ülkenin Dezavantajları

- Finansman Problemi
- Gümrük İşlemlerinde Yeknesaklık Olmaması
- Kamuda şeffaflık
- Altyapı eksikliği
- Özel sektörde kurumsal yapıda olan firma sayısının azlığı
- Hukuki işleyiş sürecindeki problemler
- İşgücünün verimsizliği
- Beşeri sermaye eksikliği

İhracat Potansiyelimize İlişkin SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER

- Senegal'in ithal ettiği ana ürünlerde rekabetçi konumda olunması.
- Türk ürünleri imajının Senegal kamu ve özel sektöründe oldukça iyi olması
- Ticari İlişkilerde kurumsallaşmanın Artması: KOSGEB, DEİK gibi kuruluşların karşı kanatları ile işbirliğini artırması, MÜSIAD'ın varlığı
- Senegal'in mevcut durumda doymamış bir pazar olması ve yüksek ithalat bağımlılığı
- Senegal'e satılan ürünlerde kâr marjının yüksek olması (Risk iştahı yükselmektedir.)
- Tecrübeli İş Dünyası: Türkiye, uluslararası ticarete deneyimli bir iş dünyasına sahiptir ve yeni pazarlara açılma konusunda yeteneklidir.
- Senegal'in hedef ülke konumunda olması nedeniyle ihracat destek kalemlerinin olumlu etkisi
- Türk müteahhlik firmaların altyapı projelerindeki etkinliği
- Büyük enerji projelerinde Türk firmalarının varlığı

ZAYIF YÖNLER

Pazar Bilgisi Eksikliği: Türkiye'nin Senegal pazarı hakkında firmaların sınırlı bilgiye sahip olması,
İhracat Finansmanı: Türk şirketleri için ihracatın finansmanı rakiplere kıyasla zorluk oluşturabilir. (Son dönemde EXIM üzerinden ihracata yönelik kredi imkânlarının artırılması olumlu)

TEHDİTLER

- Siyasi gelişmeler: Senegal'deki ve Afrika'daki politik istikrarsızlık, Türk şirketlerinin iş yapma ortamını etkileyebilir.
- Yargı sürecinin yavaş olması (Ticari Mahkemeler mevcut)
- Rakip Ülkeler: Çin, Hindistan ve Fransa rekabetçi konumu
- Ticari vize süreçleri.
- Dolandırıcılık girişimlerinin gözlenmesi
- STA sürecindeki belirsizlik (ECOWAS engeli)

FIRSATLAR

Büyüyen Senegal Ekonomisi: Senegal ekonomisi hızla büyüyor ve bu, Türk şirketleri için yeni pazarlar ve iş fırsatları yaratıyor.
Tarım, Enerji ve İnşaat Sektörleri: Senegal'de tarım, enerji ve inşaat sektörleri büyümektedir, bu da Türk tarım ürünleri, inşaat malzemeleri ve hizmetleri için fırsatlar sunmaktadır.
Enerji ve Altyapı Projeleri: Senegal, enerji ve altyapı projelerine yatırım yapmaktadır. Türk enerji şirketleri ve inşaat firmaları bu projelerde işbirliği yapabilir.
Lojistik İmkanlar: Senegal'in limanlarının geliştirilmesi ve lojistik altyapısının güçlendirilmesi, Türkiye'nin ticaretini kolaylaştırabilir. (Dakar Limanı yanısıra 2 liman yapımı daha devam etmektedir)
Yaklaşık 300 milyonluk ECOWAS pazarının varlığı ve Latin ve Orta Amerika için ülkenin bir kapı olması
Düşük ve orta teknoloji ürünlerin üretiminde Türk firmaları ile ortaklığa açıklık

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Dakar

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Sandaga arşısı

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

Colobane arşısı

Türkiye – Afrika İş ve Ekonomi Forumu (TABEF)

12-13 Ekim 2023 / İstanbul Kongre Merkezi

- **Bakanlar Toplantısı “Afrika-Türkiye Ortaklığının Güçlendirilmesi: Sağlık, Sanayileşme, Tarımsal Sanayi, Altyapı ve Turizmden Yararlanmak”**
- TABEF Basın Konferansı
- Paneller, B2B ve G2B Görüşmeleri, Sergi

Kayıt ve Detaylı Bilgi: <http://tabef.org/tr/>

Senegal’den Katılım

- Dakar Ticaret Odası Başkanı ve Heyeti
- St. Louis Ticaret Odası Başkanı ve Heyeti
- ANER Genel Müdürü (Yenilenebilir Enerji Projelerinden Sorumlu Kamu Ajansı)
- APIX (Senegal’de Yatırım Düşünen Türk Firmaları İçin)
- Özel Şirketler (Çeşitli sektörlerden)
- Toplamda 2 Ekim 2023 itibarıyla 60 Katılımcı (Sadece Senegal’den)

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

İLETİŐİM

Firma Talep ve Soruları İçin :

<https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr/>

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

Teşekkürler
